

TÖMER ÖĞRENCİLERİNİN KÜLTÜREL MİRAS VE KORUMA FARKINDALIĞI; ESKİŞEHİR ANADOLU ÜNİVERSİTESİ ÖRNEKLEMİ

CULTURAL HERITAGE AWARENESS AND PROTECTION; TÖMER STUDENTS ESKİŞEHİR ANADOLU UNIVERSITY

Hicran Hanım HALAÇ * & Hanane MOKRANE ** & Saadet TURAN ***

* Doç. Dr., Eskişehir Teknik Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, TÜRKİYE,
E-mail: hicranhalac@gmail.com

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0001-8046-9914>

** Yüksek Lisans Öğrencisi, Eskişehir Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim
Dalı, TÜRKİYE, E-mail: mokranehanane06@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9405-5955>

*** Yüksek Lisans Öğrencisi, Eskişehir Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık
Anabilim Dalı, TÜRKİYE, E-mail: saadetturan93@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4190-7672>

Geliş Tarihi: 7 Şubat 2019; Kabul Tarihi: 25 Nisan 2019

Received: 7 February 2019; Accepted: 25 April 2019

ÖZET

Türkiye; tarihi, kültürel mirasının çeşitliliği ve yoğunluğu ile önemli ülkelerden birisidir. Stratejik konumu, coğrafyası, kültürel çeşitliliği ve turizmiyle son yıllarda turistler için önemli bir merkez haline gelmiştir. Aynı zamanda Türkiye'deki üniversiteler, yabancı öğrenciler için eğitim alabilecekleri önemli bir pozisyona ulaşmıştır. Bu üniversiteler, yabancı öğrenciler için TÖMER'i (Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi) kurmuştur. Bir yabancı dili öğrenmek, sadece dilin kendisini değil, kültürün edinilmesini de kapsar.

Araştırmamızın amacı; Türkiye'de, Eskişehir Anadolu Üniversitesi'nde, TÖMER'den eğitim alan öğrencilerin küreselleşen dünyada hem şehir hem de ülke genelindeki kültürel miraslara olan ilgilerinin araştırılması ve değerlendirilmesidir.

Bu merkezin, yabancı öğrencilere kültür mirasının tanıtılması konusunda ne denli katkı sağladığı, öğrencilerin inisiyatifleriyle kültür mirasına temasları ve kendi ülkelerinin kültürel miraslarını farkındalıkları konusunda sorular içeren anket, örneklem gruba uygulanmış ve sonuçları SPSS ile analiz edilmiş, frekans dağılımları oluşturulup yorumlanarak, kültürel miras ve koruma farkındalığının tespiti hedeflenmiştir. Sonuçların değerlendirilmesi ile her ülkeden gelen öğrencilerin birer kültür ataşesi olduğu fikriyle çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kültürel Miras, Koruma bilinci, Farkındalık, TÖMER öğrencileri, Türkiye.

ABSTRACT

Turkey; with its history, diversity of the cultural heritage, and its density is one of the most dominant countries. Features such as strategic location, cultural diversity and tourism, helped Turkey to become an important center for tourists in past years. Concurrently, Turkish universities have reached an important position in the education of foreign students. These universities have established turkish learning center TÖMER for foreign students. Learning a foreign language does not involves only the acquisition of the language itself, but also of culture.

The Purpose of our research; research and evaluate the interest of foreign students in cultural heritage at the level of the the city and in the country. Example of students trained by tömer at Eskişehir Anadolu University

This center contributed to the promotion of cultural heritage to foreign students, the questionnaire, which includes questions about how this center contributed in the promotion of cultural heritage to foreign students, the questionnaire was applied to the sample group of students and the results of the survey were analysed in SPSS statistical program. In addition, the frequency distributions were obtained and interpreted. During the evaluation of the results, several suggestions have been made with the idea that the student from every country is a cultural fever.

Keywords: *Cultural heritage, Protection awareness, Awareness, TÖMER students, Turkey.*

1. GİRİŞ

Kültürel miras, gelecek nesillere geçmiş nesiller tarafından oluşturulan ve aktarılan sözlü ve sözsüz gelenekler, geleneksel/yerel üretim şekilleri, gösteri sanatları, sosyal hayattaki uygulamalar, ritüeller, festivaller ve en önemli olarak da deneyimler sonucu ortaya çıkan bilgilerdir. Belirtilen miras unsurlarına bakıldığında burada bahsedilenlerin somut olmayan kültürel miras olduğu görülmektedir (Karaca Yılmaz ve diğ., 2017:87). Diğer taraftan tarihi mekanlar, doğal sitler, mimari eserler, anıtlar, tablolar, arkeolojik ve bilimsel eserler ise geçmiş nesiller tarafından miras olarak bırakılmış olan somut kültürel miras unsurlarıdır. Kültürel miras, kültürel kimliğin ve yenilenebilir olmayan insan varlıklarının kaynağını temsil etmektedir. Küresel bağlamda kültürel miras kavramı, tüm bireylerin temas etmesi, bilmesi ve koruması gereken mirası ifade etmektedir.

Her ülke, tarihi ve kültürel mirası açısından değer sahibidir. Mirasların kaybedilmesi ya da bozulması; toplulukların kültürel önemlerini ve sosyo ekonomik değerlerini olumsuz etkileyecektir. Ülkeler, kültürel miraslarını tanımlama, belirleme, koruma, restore etme, sunma ve gelecek nesillere aktarma yükümlülüğündedir. Kültürel miras bilinci, küreselleşen dünyada öncelikle bireylerin kendi şehirleri ve ülkelerinin kültürel miraslarının farkında olmasıdır.

Gelişen teknolojiler, ulaşımda yapılan yenilikler sayesinde mesafelerin ortadan kalktığı, gittikçe küçülen, bu dünyada; bilgi, tecrübe, kültürler; insanlar hatta ülkeler arasında el değiştirip, paylaşılıp, zenginleşmektedir. Mesafelerin önemsiz hale gelmesi, paylaşımların artması ve etki alanının genişlemesi ile yükseköğretim daha fazla önem arz etmektedir. Başka ülkedeki üniversitelere ulaşabilme şanslarının artması sayesinde öğrenciler bu ülkelerdeki daha iyi üniversitelerde okuyabilmek için birbirleriyle yarışırken, ülkeler ve üniversiteler de akademik, ekonomik ve kültürel anlamda kazanım saydıkları bu öğrencileri çekebilmek için yarışmaktadırlar (Kaya, 2014:4).

Yükseköğretimdeki uluslararası öğrenci hareketliliği, günümüzde kültürel, politik, ekonomik ve akademik olarak önemli bir faaliyet alanı olup eğitim imkanlarıyla öğrenci çekmeye çalışan ülkelere farklı açılardan birçok yarar sağlamaktadır (Gündüz, 2012:1).

Başta gelişmiş ülkeler olmak üzere tüm dünyada bu öğrenci hareketliliğinden yararlanabilme önemli hale gelmiş, pay alabilme çabası artmış, böylece günümüzde uluslararası öğrenci hareketliliği önemli bir noktaya gelmiştir. Bahsi geçen öğrencilerden, kimileri eğitim sonrasında eğitim gördükleri ülkede yaşamaya devam edip üretim ve kalkınmaya katkı sağlayan önemli bireyler haline gelmekte, kimileri de kendi ülkelerine bir kültür elçisi olarak dönüp ülkeler arasında siyasi, sosyal, kültürel ve ticari anlamda köprü oluşturmaktadır (URL-1).

Uluslararası öğrenci konusu, Türkiye’de 1990’ların başından itibaren Türk Cumhuriyetleri’nin de bağımsızlık haklarına erişmesinden sonra öncelikli bir konu halindeyken, günümüze istenilen düzeyde olmasa da önemini muhafaza ederek ulaşmıştır. 1992’de başlanmış olan Büyük Öğrenci Projesi ile Türk Cumhuriyetleri’nden ve diğer soydaş ve akraba topluluklardan pek çok uluslararası öğrenci Türkiye’ye yükseköğrenim için kabul edilmiştir. Öğrenci sayısı 1990’larda 16 bin iken, 2000’lerde 14 bin, 2012’de de 31 bin seviyesinde olup Türkiye’nin uluslararası öğrenci hareketliliğindeki yeri bazen gerileme yaşansa da önemini artırmaktadır (Gündüz, 2012:1). Türkiye eğitim olanakları bakımından önemli hamleler yapmış, Cumhuriyet öncesi ve sonrası dönemde ülkeye gelen uluslararası öğrencilere burslar temin edip iyi eğitim almalarına katkı sağlamıştır (URL-2).

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı tarafından ‘Uluslararası Öğrenci Strateji Belgesi’ hazırlanmıştır. Türkiye’nin hedeflerinden olan, uluslararası öğrenciler için kaliteli eğitim, sosyal ve kültürel kazanım, hem ülke hem öğrenci menfaatinin gözetilmesi, hazırlanan bu belge ile sağlanmak istenmiştir (Gündüz, 2012:3).

Türkiye Bursları Yönetmeliği’nde stratejik amaç olarak belirtildiği üzere; Türkiye Burslarının amacı, Türkiye’nin uluslararası kültürel, siyasi, ekonomik ilişkilerinin bahsi geçen uluslararası öğrencilerin katkısı ile güçlenmesi, kültür ve medeniyeti ile yükseköğretim alanındaki birikimlerinin küresel ölçekte paylaşılması ve yükseköğretim kurumlarının uluslararası etkinliğine katkı sunulmasıdır (URL-3).

Uluslararası öğrencilerin, kaliteli bir eğitim almış ve kültürel kazanımlarını artırmış olmalarına ek olarak, mezun olduktan sonra gittikleri yerlerde, gönüllü Türkiye elçileri olarak ilişkilerinin devamlılığı için önemli unsurlar olmaları da sağlanmak istenmiştir.

Araştırmanın amacı; Eskişehir’de TÖMER’den eğitim alan öğrencilerin kendi şehir ve ülkelerinin tarihi ve kültürel miraslarına olan farkındalık ve ilgilerini araştırmaktır. TÖMER öğrencilerinin örneklem olarak seçilme nedeni ise, onların Türkiye’de, Eskişehir’de, üniversite ortamında; bilgi, görgü, davranışlarıyla ve hatta kılık kıyafetleriyle kendi ülke ve gençliklerini temsil ediyor olmalarıdır. TÖMER öğrencilerinin başka ülkeleri ziyaret ederken önce kendi ülkelerinin farkında olmaları gerekmektedir.

Eskişehir, Anadolu Üniversitesi’nde Türkçe ve Yabancı Dil Araştırma ve Uygulama Merkezi (TÖMER) 24 Temmuz 2016 yılında kurulmuştur. Her yıl, bu merkez yaklaşık olarak 120 öğrenciyi ağırlamakta ve dünyanın çeşitli ülkelerinden gelen öğrencilere lisans, yüksek lisans, doktora eğitim düzeylerinde eğitim sağlamaktadır. Bu araştırmada, TÖMER’den eğitim alan öğrencilerin, ülkelerindeki tarihi mekanlar, eserler, kültürel miraslarla ilgili bilgi ve farkındalıklarının ilişkisi ele alınmaktadır.

Çalışmayla ilgili bir anket hazırlanmış ve bu anket, Eskişehir Anadolu Üniversitesi’nde, TÖMER’den eğitim alan öğrencilere uygulanmıştır. Ankette çoktan seçmeli ve açık uçlu sorular olmak üzere toplam 7 soru bulunmaktadır. Ankette yer alan sorular, TÖMER öğrencilerinin, tarihi ve kültürel mirasın, bilgiye yönelik bilinçlilik düzeylerini belirleyecek şekilde geliştirilmiştir. Anketin ilk soruları demografik sorular olup öğrencilerin sosyo-ekonomik özellikleri hakkında bilgi edinmeye yöneliktir.

2. TÜRKİYE'DE TÖMER

Türkiye, uluslararası öğrenciler için iyi eğitim görebilecekleri, sosyal ve kültürel faaliyetleri gerçekleştirebildiği bir çekim merkezi olmuştur. YTB'nin (Yurtdışındaki Türkler ve İlgili Topluluklar Başkanlığı) kurulması ile uluslararası öğrenciler için olan devlet burslarının tek bir merkezde toplanması sağlanmıştır (URL-4).

Uluslararası öğrencilerin Türkiye'de başarılı bir eğitim görebilmelerinin en önemli gereklerinden birisi Türkçe öğretimi olduğundan dolayı üniversite eğitiminin temel unsuru Türkçe hazırlık eğitimi olmaktadır (URL-4). Bu yüzden Türkiye, burs kazanmış her uluslararası öğrenciye kazandığı ilde ve üniversitede bir yıllık Türkçe eğitim imkânı sunmaktadır. Üniversitelerin çoğunda Türkçe ve Yabancı Dil Araştırma ve Uygulama Merkezleri (TÖMER) kurulmuştur.

Türkiye'de ilk olarak Ankara Üniversitesi çatısı altında, 1984 yılında, yabancılara Türkçe öğretmek için diğer ülkelerdeki önde gelen dil ve kültür merkezleri örnek alınarak "Türkçe Öğretim Merkezi (TÖMER)" olarak faaliyete geçmiştir. Açık adı, 2001 yılında "Türkçe ve Yabancı Dil Araştırma ve Uygulama Merkezi" olmuş daha sonra ise 2011 yılında "Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi" olarak kullanılmaya devam edilmiştir (URL-5).

TÖMER, o dönemde Türkçe öğretimi yapan ilk ve tek kurum olarak hizmet vermiştir. 1980'lerin sonlarından itibaren öncelikle İngilizce, Fransızca ve Almanca öğretimine de başlanmış, daha sonra ise Türkçe, İngilizce, Almanca, Fransızca, İspanyolca, Portekizce, İtalyanca, Rusça, Bulgarca, Çince, Arapça, Korece, Farsça dilleri ve Osmanlı Türkçesi öğretilmeye başlanmıştır. Bu çalışmalar ile TÖMER "bilimsel tabanlı dil merkezi" kimliğini kazanmış ve böylece yabancı dil öğretiminde uygulanmak üzere yeni yöntem ve teknikler geliştirme olanağına sahip olmuştur (URL-5).

Anadolu Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÖMER), Resmî Gazete'de 14 Temmuz 2016 tarihinde yayımlanan "Anadolu Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği" adlı 29770 sayılı Yönetmelikle kurulmuştur (URL-6). Eskişehir ilinde Anadolu Üniversitesi haricinde Osmangazi Üniversitesi'nin bünyesinde de TÖMER bulunmaktadır. Anadolu Üniversitesi'ne ait TÖMER Yunusemre yerleşkesindeki Merkezler ve Birimler Binası'nda bulunmaktadır.

3. KÜLTÜREL MİRAS KAVRAMI

Kültürel miras, bir topluluktaki üyeleri, deneyim ve gelenekler ile ortak bir geçmiş çatısı altında buluşturan, üyelerin bağlarını güçlendirerek geleceğin doğru şekillenmesini sağlayan bir kavramdır (Ünal, 2014:11). Kültürel mirasın önemli bir değer olması onun geleceğe aktarılmasının altındaki sebeplerdendir (Aksoy, 2012:8).

UNESCO, "Kültürel Miras" kavramının bir bütün olarak insanlığın paha biçilemez ve vazgeçilemez insan mirası olduğunu belirtmektedir. Bu en değerli varlıkların herhangi birinin bozulması veya yok olması nedeniyle olan kayıp, tüm dünya halklarının mirasının yoksulluğunu teşkil etmektedir. Bu mirasın bir kısmı, istisnai nitelikleri nedeniyle, "üstün evrensel değer" olarak kabul edilebilir ve onları giderek daha fazla tehdit eden tehlikelere karşı özel bir korumaya layık görülebilir. UNESCO Konvansiyonu'nun 1972'de kabul edilmesinden bu yana, sürdürülebilir kalkınma" kavramı benimsenmiştir. Doğal ve kültürel mirasın korunması, sürdürülebilir kalkınmaya önemli katkı sağlamaktadır. (UNESCO, 1972)

Toplumların kökenleri ve gelişimi hakkındaki bilgi ve anlayışların, kültürel ve sosyal kökenlerinin belirlenmesinde insanlık için temel öneme sahip olduğu yaygın olarak kabul edilmektedir. Kültürel miras geçmiş insan faaliyetlerinin temel kaydını oluşturur. Bu nedenle,

koruma ve doğru yönetim, arkeologların ve diğer bilim adamlarının, şimdiki ve gelecek nesillerin yararı adına kültürel mirası incelemesi ve yorumlaması için şarttır. (ICCROM, 1990).

Geniş bir kapsamı olan kültürel miras, somut kültürel miras ve somut olmayan kültürel miras olarak iki ayrı grup olarak kategorize edilebilmektedir. Arkeolojik, mimari, teknolojik ve bilimsel eserler somut kültürel miras kategorisindedir. Somut olmayan kültürel miras kategorisinde ise gelenek, inanış, dil, müzik, şarkı, dans, hikaye, şiir gibi unsurlar bulunmaktadır (Müşerref, 2009:1-4).

Somut ve somut olmayan kültürel mirası birbirinden soyutlayarak tam olarak kavramanın mümkün olmayışından dolayı, bu iki kavramın bir bütün olarak değerlendirilmesi gerekmektedir (Metin Basat, 2013:62).

4. KÜLTÜREL MİRAS BİLİNÇLENDİRME

Her bir ülkenin geçmişten bugüne taşıdığı kültürel mirası ve derin tarihsel bağları, sadece ülke sınırları içinde yaşayan bireyler için değildir. Ülke sınırları dışında farklı ülkelerde yaşayan insanlara sosyal, kültürel ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesini sağlamak için kültürel mirası tanıtmak önemlidir (Gündüz, 2012:2).

Kültürel mirasın korunup gelecek nesillere aktarımı, ulusal ve uluslararası yasa, yönetmelik, tüzük ve anlaşmalar ile dünya politikası olmuş, gelişmişliğin göstergesi haline gelmiştir. Korumada sürdürülebilirliğin sağlanabilmesi için, farkındalık, bilinç ve eğitim gibi faktörler, koruma görevini üstlenen kişilerin sorumlulukları halini almaktadır (Sürücü ve Başar 2016:13).

Küresel bağlamda kültürel miras kavramı, sadece benim, senin, onun mirası değil tüm insanlığın temas etmesi, bilmesi ve koruması gereken mirasını ifade etmektedir. Bu noktada, UNESCO kültürel mirasları tüm dünyanın kültürel mirası olduğu unutulmamalıdır.

5. TÖMER ÖĞRENCİLERİNDE KÜLTÜREL MİRAS BİLİNÇLENDİRMESİNİN ÖNEMİ

Günümüzde dünyadaki uluslararası öğrenci hareketliliğinin kalkınma, gelişme, diploması ve diyalog parametreleri ile yakından ilişkili olduğu gözlenmektedir. Birçok ülkenin, siyasi, kültürel strateji ve ekonomik getiri bağlamında ulusal politikalar uyguladığı bilinmektedir.

Yükseköğretimin artırılmasındaki ana unsur öğrenci hareketidir. Günümüzde uluslararası öğrenci hareketinde küresel bir rekabet ortamı ortaya çıkmıştır. Yetenekli öğrencilerin ve akademisyenlerin hala bu yarışmanın ana unsurları olduğu görülmektedir.

Yurtdışında yükseköğretimde kayıtlı olan öğrenci sayısı, son on yılda, dünya çapında yükseköğretim eğitim sistemlerinin genişlemesi ve toplumların küreselleşmesini yansıtan son yıllarda keskin bir şekilde artmıştır. 2000 ve 2011 arasında, uluslararası öğrenci sayısı iki katından fazla artmıştır. Bugün, yaklaşık 4.5 milyon yüksek öğrenim öğrencisi, ülkesinin dışında öğrenim görmektedir (OECD, 2013).

Uluslararası öğrenci hareketliliği yükseköğretim kurumlarının bilimsel araştırma kapasitelerine önemli katkılar sağlamakta ve uluslararası rekabet güçlerini arttırmaktadır. Üniversitelerde uluslararası öğrenci ve öğretim görevlilerinin bulunması, doğrudan verilen eğitimin biçimini ve kalitesini etkiler ve dünya ülkeleri arasında kültürlerarası diyalogun gelişmesine izin vermektedir (Özer, 2012:10).

Ülkeler arası öğrenci hareketliliğinin ana amaçlarından birisi; öğrencilerin genel kültür, bilgi, donanım, vizyon ve görgüsünü sadece bilimsel ortamda artırmak değil, sosyal ve kültürel

ortamlarda da geliştirebilmelerini sağlamaktır. Diğer bir amaçları ise kendi ülkelerini bilgi, görgü, davranış ve hatta kılık kıyafetleriyle bile doğru tanıtmaktır.

Farklı kültürlerden kişilerin başka ülkeleri ziyaret ederken öncelikle kendi şehir ve ülkelerinin farkında olmaları gerekmektedir. Çünkü onlar kendi ülkelerinin kültür elçileridir ve bu kişiler kendi şehir ve ülkeleriyle ilgili kültürel birikimlerinin farkında olarak başka ülkeye gitmeli, kendi kültürel birikimlerini aktarabilmeleri ve aynı zamanda gittikleri ülkelerin de kültürlerinden haberdar olup bu kültürel bilgi ve birikimleri harmanlayıp mozaik haline getirerek kültürel kazanım ve görgüsünü artırabilmelilerdir.

6. BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın yürütüldüğü 2016-2017 güz dönemindeki Türkiye’de, Eskişehir Anadolu Üniversitesi’nde, TÖMER’den eğitim alan öğrencilerin ülkelerindeki tarihi ve kültürel miraslara ilgilerini araştırmaktır. Anketin 100’den fazla kopyası TÖMER öğrencilerine dağıtılmış, 100 kopya geri alınmış ve yaklaşık 10 kopya kaybolmuştur.

6.1. Anket Soruları

Çalışmayla ilgili ankette çoktan seçmeli ve açık uçlu olmak üzere toplam 7 soru bulunmaktadır. Tablo 1

Tablo 1. Anket Soruları

	No	Kültürel miras ile ilgili görüşleri		No	Kendi ülkeleri ile ilgili kültürel miras farkındakıları
	BİRİNCİ GRUP	01		Sizce kültürel miras nedir?	İKİNCİ GRUP
02		Kültürel mirasa ilgi duyuyor musunuz?	02	Ülkenizdeki kültürel miraslar hakkında nasıl bilgi ediniyorsunuz?	
03		Tarihi mekanlar hakkında bilgi edinmekte zorlanıyor musunuz?	03	Ülkenizde bulunan kültürel mirasların korunma işlemleri (restorasyon vb.) hakkında bilginiz var mı?	
04		Soruda yanıtınız evet ise karşılaştığımız güçlükler nelerdir?			

190

6.2. Verilerin Analizi

Araştırmanın amaçları doğrultusunda toplanan veriler, IBM SPSS 21 istatistiksel paket programı kullanılarak analiz edilmiş, elde edilen sonuçlar tablolar halinde sunulmuştur. Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin anket formundaki sorulara ilişkin cevapları, frekans dağılım tabloları şeklinde düzenlenmiştir.

Araştırmanın bu kısmında anket uygulamasından sonra elde edilen verilere ait bilgiler ve bu bulgulara ilişkin yorumlara yer verilmiştir.

Araştırma kapsamında anket uygulaması gerçekleştirilen öğrencilerin, ülkelerine göre demografik bilgilerine ilişkin frekans dağılımı Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Ankete katılan TÖMER öğrencilerinin istatistikleri

	Ülkeler	Öğrenci sayısı			Ülkeler	Öğrenci sayısı			Top
		Erkek	Kadın	Top		Erkek	Kadın	Top	
Afrika ülkeleri	Cezayir	5	3	8	Mısır	1	1	2	40
	Sudan	5	2	7	Senegal	1	0	1	
	Somali	3	1	4	Burkina faso	1	0	1	
	Etiyopya	5	0	5	Burundi	1	0	1	
	Tunus	2	0	2	Madagaşkar	0	1	1	
	Libya	2	0	2	Çad	1	0	1	
	Kameron	2	0	2	Nijerya	1	0	1	
	Zambiya	1	0	1	Zimbabve	0	1	1	
Asya ülkeleri	Kazakistan	1	1	2	Tacikistan	1	1	2	29
	Afganistan	9	1	10	Iran	0	1	1	
	Gürcisten	1	0	1	Vietnam	1	0	1	
	Thailand	1	0	1	Hindistan	2	0	2	
	Çin	1	1	2	Endonezya	0	2	2	
	Rusya	1	1	2	Moğolistan	0	2	2	
	Nepal	1	0	1					
Orta Doğu ülkeleri	Filistin	2	2	4	Irak	4	0	4	27
	Suriye	2	2	4	Yemen	7	2	9	
	Lübnan	1	0	1	Ürdün	0	5	5	
Güney Avrupa ülkeleri	Montenegro	0	1	1	Arnavutluk	1	1	1	3
Güney Amerika ülkeleri	Kolombiya	0	1	1					1
Toplam öğrenci sayısı									100

Tablo 2’de görüldüğü gibi, araştırmaya otuz sekiz farklı ülkeden 100 TÖMER öğrencisi katılmıştır. Afrika ülkelerinden gelen 40 öğrenciden %80’lik oran ile 31’i erkek, %20’lik oran ile 9’u kadın; Asya ülkelerinden gelen 29 öğrenciden %68’lik oran ile 19’u erkek, %32’lik oran ile %10’u kadın; Orta Doğu ülkelerinden gelen 27 öğrenciden %59’luk oran ile 16’sı erkek, %41’lik oran ile 11’i kadın; Güney Avrupa ülkelerinden gelen 3 öğrenciden %67’lik oran ile 2’si erkek, %33’lük oran ile 1’i kadın ve Güney Amerika ülkelerinden gelen 1 öğrenci ise kadındır.

Afrika ülkelerinden gelen öğrencilerin oranı %40 ile en yüksek oran olarak görülmektedir. Uluslararası burslu öğrencilerin; Asya ülkelerinden %29, Orta Doğu ülkelerinden %27, Güney Avrupa ülkelerinden %3 ve Güney Amerika ülkelerinden %1 oran ile gelmiş oldukları tespit edilmiştir.

Dr. Olgun Gündüz tarafından hazırlanan Uluslararası Burslu Öğrencilerin Türkiye’de Eğitim Görme Beklentileri ve Kariyer Hedefleri adlı uzmanlık tezine bağlı olarak uluslararası burslu öğrencilerin Türkiye’yi tercih sebepleri sunulmaktadır;

Afrika ülkelerinden gelen öğrencilerin, Türkiye’de eğitim almak isteme nedenlerinin diğer ülkelerden gelen öğrencilere kıyasla daha fazla olduğu anlaşılmaktadır. Afrika

ülkelerindeki yaşam şartlarının zorluğu, eğitim seviyesinin düşüklüğü, geri kalmışlık gibi sebeplerle öğrenciler, iyi bir eğitim almak ve eğitim sonucunda kendi ülkelerine dönüp hizmet etmek istediklerini belirtmişlerdir (Gündüz, 2012:54).

Asya ülkelerinden gelen öğrenciler, Türkiye’deki eğitim ve ortamın kaliteli ve nitelikli olmasından, coğrafi ve kültürel yakınlığın mevcudiyetinden dolayı tercih ettiklerini belirtmişlerdir (Gündüz, 2012:43). Orta Doğu ülkelerinden gelen öğrenciler ise, Müslüman bir ülkede olmanın kendilerinde hissettirdiği rahatlık duygusu, tarihsel ve kültürel yakınlık gibi sebeplerden dolayı Türkiye’yi tercih ettiklerini ifade etmişlerdir (Gündüz, 2012:50).

Öğrencilerin Türkiye’yi tercih ederken arkadaş, akraba ve medya yolu ile sahip oldukları bilgiler ile kendilerinde Müslüman ve dindar ülke imajı oluştuğunu belirtmişlerdir (Gündüz, 2012:51). Türkiye’nin Müslüman nüfusunun fazla olması, İslami değerler çevresinde şekillenmiş olan yaşam tarzı, ülkede yaşayanların yardımseverliği, dostluğu, kültürel ve dini değerlerin bağdaşması gibi nedenlerin Türkiye’deki yaşamlarında olumlu etki yarattığını belirtmişlerdir (Gündüz, 2012:53).

Türkiye’deki eğitim olanakları konusunda bilgilendirme yollarından, İslam Kalkınma Bankası’nın teşviki ve İHH gibi sivil toplum örgütlerinin faaliyetleri büyük önem arz etmektedir (Gündüz, 2012:53). Ayrıca eğitim kalitesi, maliyetler, burslar, Türkiye’nin dini, kültürel ve etnik yapısı ile kendi ülkelerindeki Türk okullarında bulunan yetkililerin verdiği tavsiyeleri kıstas olarak kabul ettikleri görülmüştür (URL-7).

7. ARAŞTIRMA BULGULARININ TOPARLANMASI VE DEĞERLENDİRİLMESİ

7.1. Kültürel Miras İle İlgili Görüşler

Anketteki “Sizce kültürel miras nedir?” sorusuna ankete katılan TÖMER öğrencilerinin %80’lik oran ile 80’i cevap vermiştir.

Tablo 3. TÖMER öğrencilerinin kültürel mirasla ilgili görüşleri

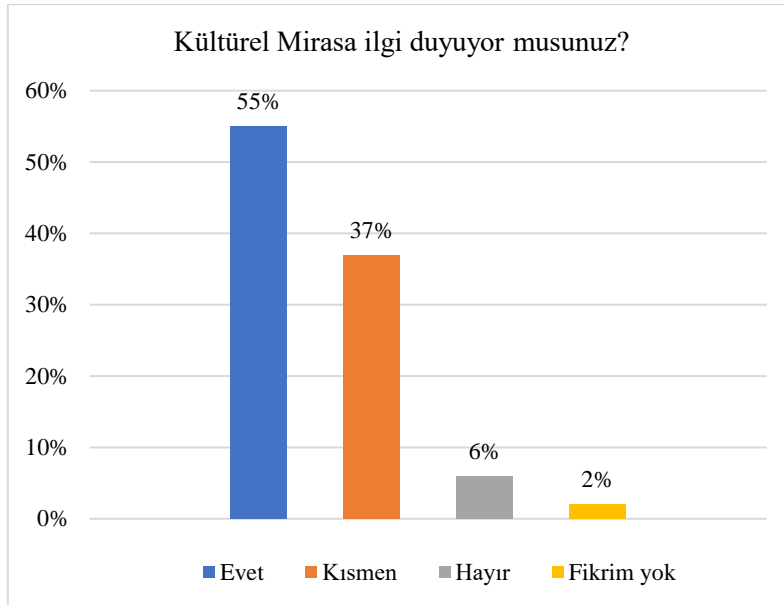
	Eğitim	Öğrenci			Cevaplar
		Sayı	(%)	Top	
Birinci Grup	Lisans	05	15,1%	16	Tarihten kalan miras
	Yüksek lisans	07	14,8%		
	Doktora	04	20%		
İkinci Grup	Lisans	07	21,2%	18	Müzeler, tarihi mekanlar, eski yerler yada şehirler
	Yüksek lisans	08	17%		
	Doktora	05	25%		
Üçüncü Grup	Lisans	06	18,1%	21	Kiliseler, kaleler, mescidler, eski evler, şarkılar, eski kıyafetler
	Yüksek lisans	11	33,3%		
	Doktora	04	8,5%		
Dördüncü Grup	Lisans	03	9,1%	7	Ailemizden aldığımız kültürler ve gelenekler.
	Yüksek lisans	04	8,5%		
	Doktora	00	0%		
Beşinci Grup	Lisans	06	18,2%	18	Ülkenin kültürü, tarihi ve geçmiş insan hayatı.
	Yüksek lisans	10	21,3%		
	Doktora	02	10%		
Altıncı Grup	Lisans	06	18,2%	20	Fikrim yok
	Yüksek lisans	07	14,9%		
	Doktora	05	25%		

Tablo 3 incelendiğinde, TÖMER öğrencilerinin “Sizce kültürel miras nedir?” sorusunu %16’lık oran ile 16’sı tarihten kalan miras, %18’lik oran ile 18’i müzeler, tarihi mekanlar , eski yerler yada şehirler, %21’lik oran ile 21’i kiliseler, kaleler, mescidler, eski evler, şarkılar, eski kıyafetler, %7’lik oran ile 7’si ailemizden aldığımız kültürler ve gelenekler, %18’lik oran ile 18’i ülkenin kültürü, tarihi ve geçmiş insan hayatı, %20’lik oran ile fikrim yok şeklinde cevaplayarak kültürel mirasla ilgili görüşlerini aktardıkları görülmektedir.

TÖMER öğrencilerinden pek çoğunun tarihi olan durumu eskilikle aynı tuttuğu cevaplardan görülmektedir. “Eski evler, eski kıyafetler, eski yerler” şeklinde ifade edilen cevaplar, kültürel miras bağlamında, tarihi evler, geleneksel kıyafetler, tarihi alanları belirtmektedir.

Anketteki “Kültürel mirasa ilgi duyuyor musunuz?” sorusuna ankete katılan TÖMER öğrencilerinin tamamı cevap vermiştir. TÖMER öğrencilerinden %55’lik oran ile 55’i evet, %37’lik oran ile 37’si kısmen, %6’lık oran ile 6’sı hayır ve %2’lik oran ile 2’si fikrim yok şeklinde cevap vermiştir. Şekil 1

Şekil 1. TÖMER öğrencilerinin kültürel mirasa olan ilgileri

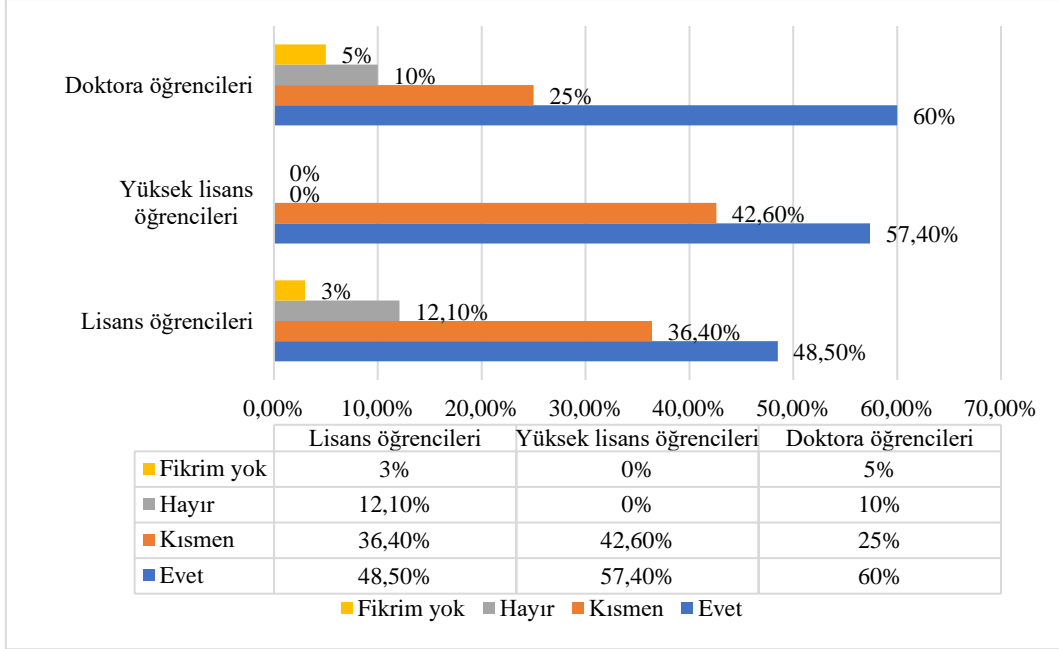
“Kültürel mirasa ilgi duyuyor musunuz?” sorusuna lisans öğrencilerinin %48,5’lik oran ile 16’sı evet, %36,4’lük oran ile 12’si kısmen, %12,1’lik oran ile 4’ü hayır, %3’lük oran ile 1’i fikrim yok; yüksek lisans öğrencilerinin %57,4’lik oran ile 27’si evet, %42,6’lık oran ile 20’si kısmen; doktora öğrencilerinin ise %60’lık oran ile 12’si evet, %25’lik oran ile 5’i kısmen, %10’luk oran ile 2’si hayır ve %5’lik oran ile 1’i de fikrim yok demiştir. Şekil 2

Ülkelerdeki eğitim sistemleri incelendiğinde, farklı toplumlarda ve kültürlerde eğitim hem yaşamsal hem de işlevsel bir unsurdur. O kültürde yetişmiş olan kişilerin kendi kültürünü öğrenmesi ve ona katkı sağlaması, kendi ülkesindeki ve başka ülkelerdeki eğitimi süresince ve hatta sonrasında kültürel mirasa katkı konusunda, kültürlerarası etkileşimin göz önünde bulundurulması fayda sağlayacaktır (Aliyev ve Öğülmüş, 2016:96).

Gelişmiş ülkelerde yükseköğretim sistemleri, aşırı talep nedeniyle, öğrenci hareketliliğine giderek daha açık hale gelmektedir. Küreselleşen dünyada, yükseköğretim gün geçtikçe ülkeye özgü bir faaliyet olmamaya başlamıştır. Yükseköğretim uluslararası alanda gelişmekte, hem kısa süreli öğrenci ve akademik personellerin hem de uzun süreli olarak lisans ve lisansüstü öğrencilerin hareketliliği sürekli artış göstermektedir (Ramazan, 2014:1).

Verilen cevaplara bakıldığında yüksek lisans öğrencilerinin kendi ülkelerindeki tarihi mekân ve kültürel mirasla en fazla ilgilenen grup olduğu görülmektedir. Ayrıca lisans ve doktora öğrencilerinin, ülkelerindeki tarihi mekanlara ve kültürel miraslara ilgisiz olanlarının oranı (hayır ve fikrim yok diye cevap verenler) birbirine yakındır.

Şekil 2. TÖMER öğrencilerinin kültürel mirasa olan ilgilerinin eğitim düzeylerine göre dağılımı

Anketteki “Tarihi mekanlar hakkında bilgi edinmekte zorlanıyor musunuz?” sorusuna ankete katılan TÖMER öğrencilerinin tamamı cevap vermiştir. TÖMER öğrencilerinden %16’lık oran ile 16’sı evet, %84’lük oran ile 84’ü hayır şeklinde cevap vermiştir. Şekil 3

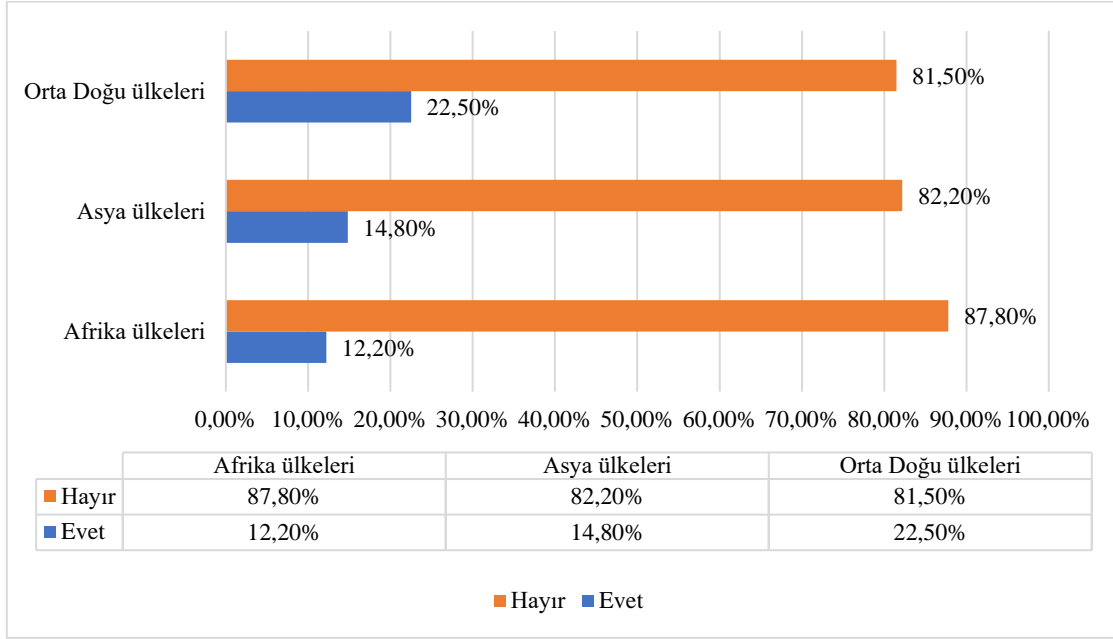
Şekil 3. TÖMER öğrencilerinin bilgi edinmede zorluk yaşama oranı

“Tarihi mekanlar hakkında bilgi edinmekte zorlanıyor musunuz?” sorusuna Afrika ülkelerinden gelen öğrencilerin %12,2’lik oran ile 5’i evet, %87,8’lik oran ile 36’sı hayır; Asya ülkelerinden gelen öğrencilerin %14,8’lik oran ile 4’ü evet, %82,2’lik oran ile 23’ü hayır; Orta Doğu ülkelerinden gelen öğrencilerin ise %22,5’lik oran ile 6’sı evet, %81,5’lik oran ile 22’si hayır demiştir.

Afrika ülkelerinden gelen öğrencilerin, kendi ülkelerinin tarihi mekanları hakkında bilgi edinmekte zorlanmayan grup olduğu anlaşılmaktadır. Asya ile Orta Doğu ülkelerinden gelen öğrencilerin, kendi ülkelerinin tarihi mekanları hakkında bilgi edinmekte karşılaştıkları zorlukların oranları birbirine yakındır. Şekil 4

Şekil 4. TÖMER öğrencilerinin tarihi mekanlar hakkında bilgi edinme zorluklarının ülkelerine göre dağılımı

Anketteki “Tarihi mekanlar hakkında bilgi edinmekte zorlandığınız zaman karşılaştığınız güçlükler nelerdir?” TÖMER öğrencilerinin karşılaştığı zorluklar aşağıdaki gibidir:

Tablo 4. TÖMER öğrencilerine göre bilgi edinmedeki en önemli zorluklar

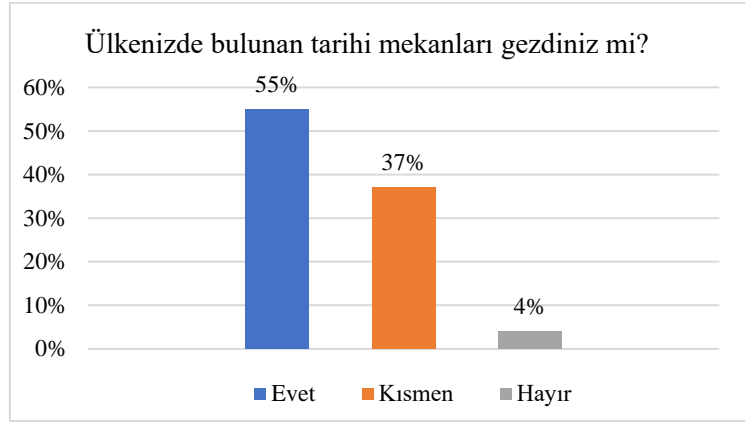
Sayı	(%)	Cevaplar
16	16 %	Kültürel mirasın tanıtımındaki rehberlik eksikliği
18	18%	Kültürel miras tanıtımının ve gezilerinin eksikliği
12	12 %	Doğru bilgileri içeren kaynakların eksikliği
24	24%	Kültürel mirası ve tarihi alanları ziyaret etmek için giriş ücretlerinin pahalılığı
19	19%	Kültürel miras alanlarına ulaşım yetersizliği
13	13%	Savaşın etkisi ve alanlara girmenin zorluğu

“Tarihi mekanlar hakkında bilgi edinmekte zorlandığınız zaman karşılaştığınız güçlükler nelerdir?” sorusuna TÖMER öğrencilerinin, %16’lık oran ile 16’sı kültürel mirasın tanıtımındaki rehberlik eksikliği, %18’lik oran ile 18’i kültürel miras tanıtımının ve gezilerinin eksikliği, %12’lik oran ile 12’si doğru bilgileri içeren kaynakların eksikliği, %24’lük oran ile 24’ü kültürel mirası ve tarihi alanları ziyaret etmek için giriş ücretlerinin pahalılığı, %19’luk oran ile 19’u kültürel miras alanlarına ulaşım yetersizliği, %13’lük oran ile 13’ü savaşın etkisi ve alanlara girmenin zorluğu demıştır. Tablo 4

7.1. Kendi Ülkeleri İle İlgili Kültürel Miras Farkındalıkları

Anketteki “Ülkenizde bulunan tarihi mekanları gezdiniz mi?” sorusuna ankete katılan TÖMER öğrencilerinin tamamı cevap vermiştir. TÖMER öğrencilerinden %55’lik oran ile 55’i evet, %37’lik oran ile 37’si kısmen, %4’lük oran ile 4’ü hayır şeklinde cevap vermiştir. Şekil 5

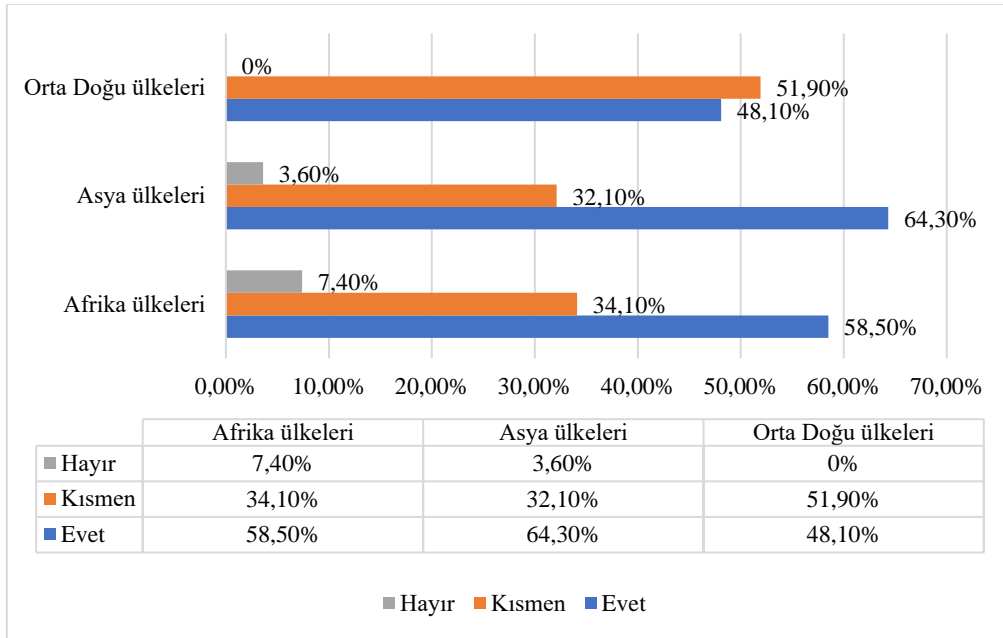
Şekil 5. TÖMER öğrencilerinin tarihi mekanları gezme oranları

“Ülkenizde bulunan tarihi mekanları gezdiniz mi?” sorusuna, Afrika ülkelerinden gelen öğrencilerin %58,5’lik oran ile 24’ü evet, %34,1’lik oran ile 14’ü kısmen, %7,4’lük oran ile 3’ü hayır; Asya ülkelerinden gelen öğrencilerin %64,3’lük oran ile 18’i evet, %32,1’lik oran ile 9’u kısmen, %3,6’lık oran ile 1’i hayır; Orta Doğu ülkelerinden gelen öğrencilerinin ise %48,1’lik oran ile 13’ü evet, %51,9’lük oran ile 14’ü kısmen demiştir.

Bahsi geçen ülkeler arasında kendi ülkelerindeki tarihi mekanlara en çok temas eden grubun Asya ülkelerinden gelen öğrenciler olduğu görülmektedir. Asya ülkelerinden gelen öğrencileri, tarihi mekanlara temas oranları bakımından sırasıyla Ortadoğu ve Afrika ülkeleri takip ederken; Afrika ülkelerinden gelen öğrencilerin ise kendi ülkelerinde bulunan tarihi mekanlara az temas ettiği görülmektedir. Şekil 6

Şekil 6. TÖMER öğrencilerinin tarihi mekanları gezme oranlarının bölgelerine göre değişimi

Asya'daki eğitim sistemleri hızlı bir değişim geçirmiştir. Bölge genelinde yükseköğretimin durumu dikkate değer bir başarı öyküsüdür. Eğitim, yüksek düzeyde devlet desteğine sahiptir. Hükümet liderleri yükseköğretimi ülkelerinin ekonomik, kültürel ve sosyal kalkınması için önemli bir bileşen olarak görmektedir. Asya üniversiteleri, uluslararası eğitim alanında öğrencilerin sayısı, öğretim üyelerinin yetenekleri ve araştırma kapasiteleri bakımından ciddi bir rakip olarak ortaya çıkmıştır (Konai Helu, 2001:1).

Orta Doğu ve Afrika bölgelerindeki eğitim kalitesinin bir sorun olduğu konusunda genel bir fikir birliği vardır, ancak bunun nedeni ile ilgili çok az çalışma bulunmaktadır. Sebep sadece finansal görünmemektedir. Ülkeler, eğitim sektöründeki yatırımlara, eğitim etkinliği ve akademik başarı açısından daha yüksek sonuçlar elde etmiş olan Doğu Asya'daki ülkelere bile daha yüksek oranda bütçe ayırmaya devam etmektedir. Birçok gözlemci, Orta Doğu ve Afrika bölgesindeki öğretim materyallerinin kıt, çoğu zaman eski ve bazen yetersiz kullanıldığı konusunda hemfikirdir. Genel olarak öğretim materyallerine daha fazla kamu kaynağı harcanmalıdır (Stephen, 1997:454-457).

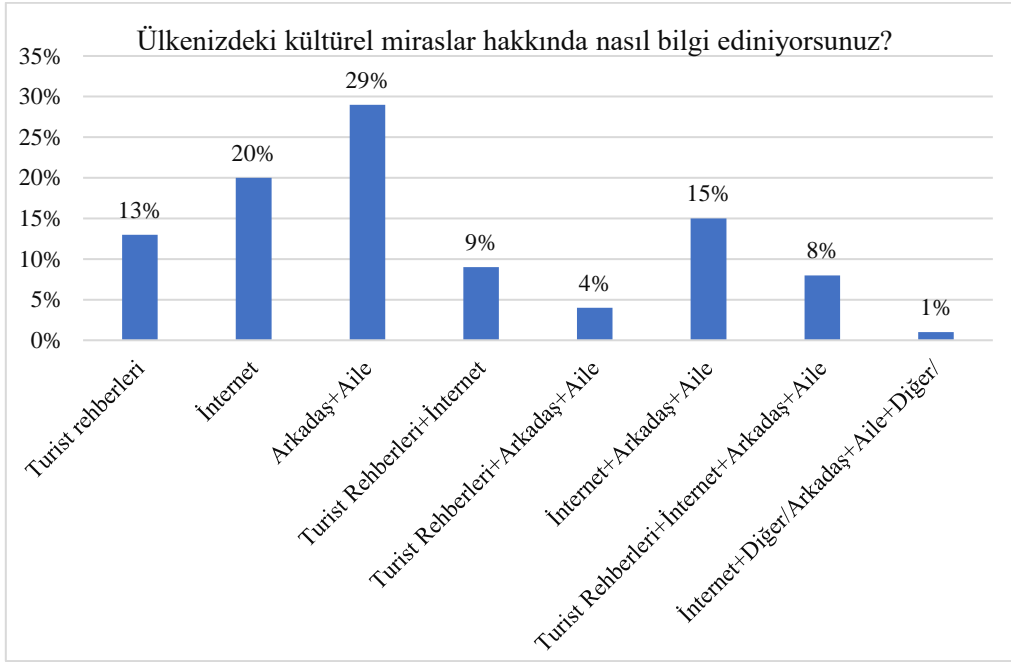
Orta Doğu bölgesi yüksek potansiyele sahiptir ve yükseköğretim sektörünü şekillendiren siyasi, güvenlik ve ekonomik güçleri açısından hem umut verici hem de oldukça karmaşıktır. Bu bölgenin yalnızca Arap Baharı şeklinde bir siyasi devrime değil, aynı zamanda özellikle yükseköğretim sektöründe de bir eğitim devrimine ihtiyacı vardır (URL-8).

Orta Doğu ve Afrika bölgesi'ndeki okul sistemlerinin genellikle düşük kalitede olduğu görülmektedir. Öğrenci başarısı, dünyanın diğer birçok yerine kıyasla gecikme göstermektedir. Düşük eğitim kalitesi, birincil bir endişeyken; bölge genelinde eğitim, hükümet liderlerinin karşılaştığı en büyük zorluklardan biridir. Orta Doğu ve Afrika bölgesi, eğitim krizi olarak adlandırılan durumla karşı karşıyadır (UNDP2002). Bu eğitim krizine; ülkelerdeki eğitim eşitsizliğindeki artış, kişi başına düşen eğitim harcamalarına rağmen eğitim kalitesindeki düşüş ve işgücü piyasası ihtiyaçları ile eğitim sistemlerinin çıktısı arasındaki uyumsuzluk katkıda bulunmaktadır (David ve diğ., 2009:311-313).

Eğitim kalitesi, ekonomik değişim geçiren her bölgede bir sorundur, dolayısıyla evrensel bir konudur. Eğitim kalitesinin düşük olduğu yerlerde, onu yükseltme ihtiyacı diğer sorunlardan daha acildir.

Anketteki "Ülkenizdeki kültürel miraslar hakkında nasıl bilgi ediniyorsunuz?" sorusuna ankete katılan TÖMER öğrencilerinin %95'lik oran ile 95'i cevap vermiştir. TÖMER öğrencilerinden %13'lük oran ile 13'ü turist rehberleri, %20'lik oran ile 20'si internet, %29'luk oran ile 29'u arkadaş+aile, %9'luk oran ile 9'u turist rehberleri+internet, %4'lük oran ile 4'ü turist rehberleri+arkadaş-aile, %15'lik oran ile 15'i internet+arkadaş-aile, %8'lik oran ile 8'i turist rehberleri+internet+arkadaş-aile, %1'lik oran ile 1'er kişi olarak internet+diğer ve arkadaş+aile+diğer şeklinde cevap vermiştir. Şekil 7

Şekil 7. TÖMER öğrencilerinin ülkelerinin kültürel mirasları hakkında bilgi edinme kaynakları

“Ülkenizdeki kültürel miraslar hakkında nasıl bilgi ediniyorsunuz?” sorusuna Afrika ülkelerinden gelen öğrencilerden %31,7’lik oran ile 13’ü arkadaş+aile, %21,9’lik oran ile 9’u turist rehberleri, %17,2’lik oran ile 7’si internet; Asya ülkelerinden gelen öğrencilerin %25’lik oran ile 7’si arkadaş+aile ve yine %25’lik oran ile 7’si turist rehberleri, %14,4’lük oran ile 4’ü internet+arkadaş+aile; Orta Doğu ülkelerinden gelen öğrencilerin ise %33,3’lük oran ile 9’u arkadaş+aile, %25,9’luk oran ile 7’si internet+arkadaş+aile olarak cevap vermiştir.

198

Oranlara baktığımızda; Afrika, Asya ve Orta Doğu ülkelerinden gelen öğrencilerin, kendi ülkelerinin kültürel mirasları hakkında, bilgi edinmek için en önemli kaynaklarının arkadaş+aile, turist rehberleri ve internet olduğu görülmektedir. Tablo 4

Tablo 5. Kültürel miraslar hakkında bilgi ediniminin eğitim düzeyine göre dağılımı

Seçim	Afrika ülkeleri		Asya ülkeleri		Orta Doğu ülkeleri	
	Sayı	(%)	Sayı	(%)	Sayı	(%)
Turist rehberleri	9	21,9%	3	10,7%	1	3,7%
İnternet	7	17,2%	7	25%	6	22,3%
Arkadaş + aile	13	31,7%	7	25%	9	33,3%
Turist rehberleri + internet	3	7,3%	2	7,1%	2	7,4%
Turist rehberleri + arkadaş + aile	2	4,9%	2	7,1%	0	
İnternet + arkadaş + aile	2	4,9%	4	14,4%	7	25,9%
Turist rehberleri + internet + arkadaş + aile	4	9,7%	3	10,7%	1	3,7%
İnternet + diğer	01	2,4%	0	0%	0	0%
Arkadaş + aile + diğer	0	0%	0	0%	1	3,7%

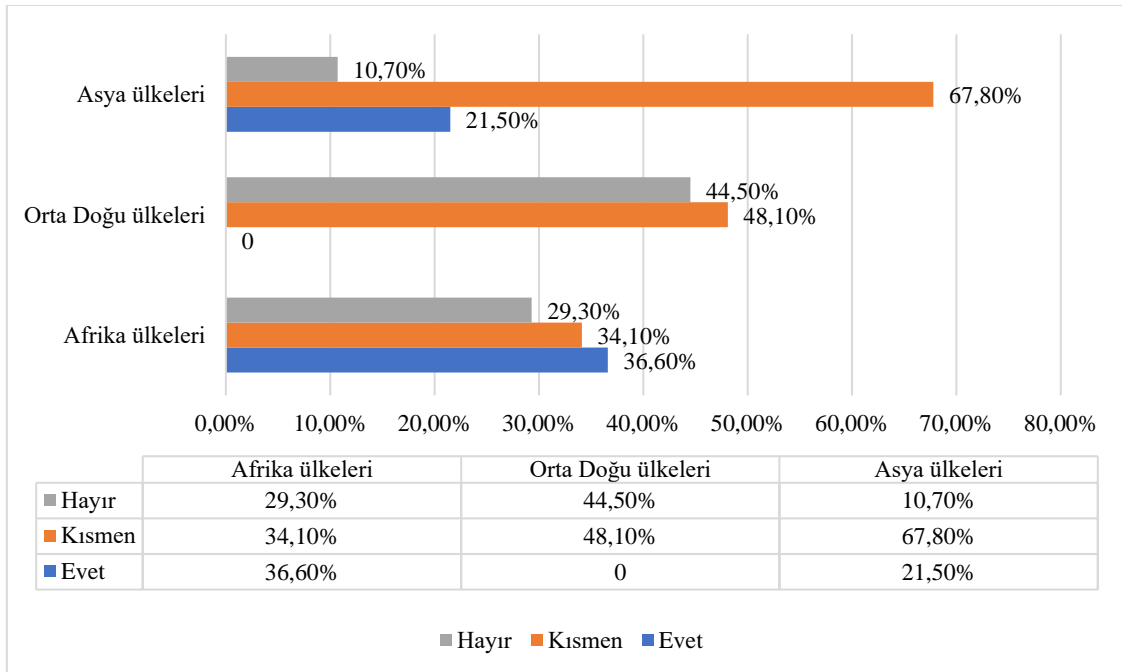
Anketteki “Ülkenizde bulunan kültürel mirasların, korunma işlemleri (restorasyon vb.) hakkında bilginiz var mı?” sorusuna; ankete katılan TÖMER öğrencilerinin tamamı cevap vermiştir. TÖMER öğrencilerinin, %25’lik oran ile 25’i evet, %47’lik oran ile 47’si kısmen, %28’lik oran ile 28’i hayır şeklinde yanıtlamıştır. Şekil 8

Şekil 8. TÖMER öğrencilerinin ülkelerinde bulunan kültürel mirasların korunma işlemleri hakkındaki farkındalıkları

“Ülkenizde bulunan kültürel mirasların, korunma işlemleri (restorasyon vb.) hakkında bilginiz var mı?” sorusuna verilen cevapların oranlarına baktığımızda, Afrika ülkelerinden gelen öğrencilerin, kendi ülkelerinde bulunan kültürel mirasların korunma işlemleri hakkında en çok bilgiye sahip olan grup olduğu tespit edilmiştir. Asya ülkelerinden gelen öğrencileri, kendi ülkelerinde bulunan kültürel mirasların korunma işlemleri hakkındaki bilgi sahibi olma oranları bakımından sırasıyla Orta Doğu ülkelerinden gelen öğrenciler takip ederken; Orta Doğu ülkelerinden gelen öğrencilerin ülkelerinde bulunan kültürel mirasların korunma işlemleri hakkında az bilgi sahibi oldukları gözlemlenmiştir. Şekil 9

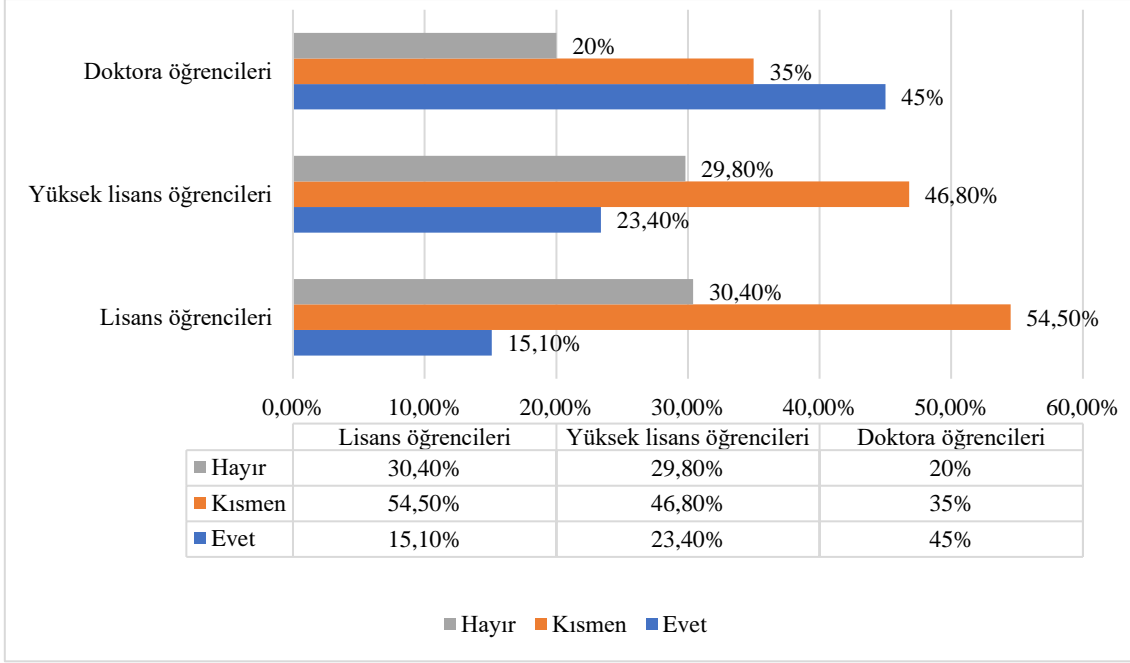
Şekil 9. TÖMER öğrencilerinin kültürel mirasların korunma işlemleri hakkındaki bilgi oranlarının ülkelerine göre dağılımı

Kültürel mirasların korunma işlemleri farkındalığının eğitim düzeyine göre dağılımı incelendiğinde ise; lisans öğrencilerinin %15,1’lik oran ile 5’i evet, %54,5’lik oran ile 18’i kısmen, ve %30,4’lük oran ile 10’u hayır; yüksek lisans öğrencilerinin %23,4’lük oran ile 11’i evet, %46,8’lik oran ile 22’si kısmen ve %29,8’lik oran ile 14’ü hayır; doktora öğrencilerinin ise %45’lik oran ile 9’u evet, %35’lik oran ile 7’si kısmen, ve %20’ lik oran ile 4’ü hayır

demıştır. Doktora öğrencilerinin, kendi ülkelerinde bulunan kültürel mirasların korunma işlemleri hakkında en fazla bilgiye sahip olan grup olduğu görülmektedir. Ayrıca lisans ve yüksek lisans öğrencilerinin kendi ülkelerinde bulunan kültürel mirasların korunma işlemleri bilgilerinin oranları birbirine yakındır. Şekil 10

Şekil 10. Kültürel mirasların korunma işlemleri farkındalığının eğitim düzeyine göre dağılımı

Kültürel miras, yaşam kalitesi sunan ve kentler arasında farklılık oluşturan, ayrıcalık kazandıran bir değerdir. Fakat kentlerin gelişme süreçlerinde kültürel ve doğal miras üzerinde tehlike yaratan durumların ortaya çıkmasından dolayı, kentli bireylerin bilinçlendirilmesi önem arz etmektedir (URL-9).

Toplumun üyeleri arasında kültürel miras bilincini artırmanın yolları ülkeden ülkeye değişmektedir. Ülkeler, kültürel mirasın korunması bilincinin oluşması ve gelişmesi için çeşitli yöntemler kullanmaktadır.

Toplumsal kültürel miras bilinci; görsel tanıtımlar (broşür, afiş, video, sergi vb.), ziyaretçi günleri gibi kamuoyu bilinçlendirme etkinlikleri, medya (gazeteler, radyo, televizyon vb.), web siteleri ve diğer internet tabanlı araçların kullanılması ile çeşitli şekillerde kazandırılabilir (Rahel, 2014:9).

Ayrıca Bilgi Çağı'nın koşulları bu farkındalık ve bilinçlenmeyi sağlamada araç olarak teknolojiyi öne çıkarmaktadır. Yakın gelecekte sınırlarının çok daha fazla genişleyeceği öngörülen sanal gerçeklik de öne çıkan bu teknolojilerin başında gelmektedir.

Farkındalık kaynaklarının olmamasına rağmen, Afrika ülkeleri, uluslararası miras koruma ve toplum bilinci programlarına katılım yoluyla, kültürel miras bilincini geliştirmeye çalışmaktadır. Afrika'nın kültürel mirasının korunması ve tanıtılması UNESCO'nun önemli çalışmalarından biridir. Saygı, karşılıklı anlaşma ve kültürel mirasın korunmasını teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Bu ayrıca 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi için de önemli olup mirasın korunması, istihdam sağlamakta, cinsiyet eşitliğini desteklemekte ve yoksulluğu sona erdirmektedir (URL-10).

Bu bağlamda, Afrika, Asya ve Orta Doğu'da, ülkelerinin kültürel mirası konusunda farkındalıklarının çeşitli yöntemlerle artırmak için çalışılmaktadır. Toplumsal Bilinçlendirme Birimi (The Centre for Cultural Heritage Preservation) toplumu, kültürel miras kaynaklarının

geliştirilmesi ve kültürel mirasın korunmasının sürekliliği için stratejinin ayrılmaz bir parçası olarak eğitmek için çalışmaktadır: (URL-11)

- Okullardaki çizim ve yazma yarışması; öğrencilere kültürel miraslarını tanıtmak için bir araç olarak kullanılmaktadır. Bu yaklaşım kültürel miras konusundaki anlayışlarını yazılı ya da sanatsal yetenekleriyle yansıtma ve iletişim kurmaları için onları teşvik etmektedir.
- Küçük Mühendis Projesi; okul öğrencilerinin kültürel miras konusundaki farkındalıklarını arttırmak için uygulamalı ve bilimsel bir yaklaşıma dayanan yeni bir projedir. Geleneksel mimarlık ve konut, binaların ve yöntemlerin geliştirilmesi, geleneksel ev, geleneksel binaların restorasyonu ve bakımı konularında öğrencilerle tartışma oturumları sağlamaktadır.
- Saha ziyaretleri; tamamlanmış veya devam eden projeler için topluluğun tüm kesimleriyle yapılan bu saha ziyaretleri, kültürel mirasın korunması ve toplum üzerindeki etkisi için canlı bir örnek sunmayı ve bu sektörlerin ülkedeki rehabilitasyon ve rehabilitasyon ve miras alanlarına ilişkin yönlerini tanımlamayı amaçlamaktadır.
- Çizim ve Yazma Yarışması; öğrencileri kültürel miraslarına tanıtmak için bir araç olarak kullanılmaktadır ve bu nedenle bu miras konusundaki anlayışlarını yazılı ya da sanatsal yetenekleriyle iletişim kurmalarını ve yansıtma için onları teşvik etmektedir.
- Fotoğraf Yarışması; Kültürel Mirasın Korunması projesi kapsamında kültürel mirasın önemi hakkında toplum bilincini artırmayı hedefleyen bir fotoğraf yarışması düzenlenmektedir.
- Topluluk Haritalama Projesi; okul çocuklarına, toplumlarının mirasını önemli ve değerli buldukları ve bu görüşün çizim, yazı veya fotoğraf aracılığıyla ifade ettikleri “mirasını” tanımlamalarını sağlayan bir projedir.
- Atölyeler; farkındalık programları arasında, toplumun tüm kesimlerinin dikkatini kültürel mirasa çeken konferanslar ve sunumlar ve turizmi destekleyen en önemli etkenlerden biri olarak korunması nedenleri yer almaktadır.

Bu araçlar halkı, çocukları, öğrencileri, kadınları ve gençleri hedefleyerek kültürel mirasın korunmasındaki rollerine dikkat çekmektedir.

7. SONUÇ VE ÖNERİLER

Yükseköğretim toplumda önemli bir rol oynamaktadır, çünkü yeni bilgiler yaratır, öğrencilere aktarır ve yaratıcılığa ve yeniliğe teşvik eder. Yükseköğretim güçlü bir ulus devleti oluşumuna yardımcı olur ve aynı zamanda küreselleşmeye de yardımcı olur. Ayrıca, yükseköğretim, insanların daha geniş bir topluma, hem kültürel hem de politik faydalar sağlayarak, gelişmiş bir 'zihin hayatından' faydalanmalarını sağlar (Higher Education in Developing Countries Peril and Promise, 2000:37). Bu bağlamda, eğitim ve kültür ayrılmaz bir şekilde iç içe geçmiş durumdadır çünkü tüm eğitimin içeriği, hiçbir eğitimin “kültür olmadan” olamayacağı düşünüldüğünde her zaman belirli bir kültürel gündemle ilişkilendirilen değer temellerine sahiptir.

Yükseköğretimde uluslararası öğrenci hareketliliği, günümüz dünyasında kültürel ve akademik boyutları ile önemli bir etkinlik alanı olarak öne çıkmaktadır. Öğrencilerin uluslararası hareketliliği, yükseköğretim kurumları için bilimsel araştırmanın gelişimine önemli katkılar verirken aynı zamanda dünya ülkeleri arasında kültürlerarası diyalogun gelişmesine olanak sağlamaktadır. Yükseköğretim bursları ise, ülkelerin üniversitelerinde eğitimin gücünü vurgulamak ve kültürlerini küresel ölçekte tanıtmak için kullandıkları araçlardan biri haline gelmiştir.

Kültürel mirasın korunması, yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılması, ulusal ve uluslararası yasalar, tüzükler ve sözleşmelerle çağdaş toplumların temel sorumlulukları arasında yerini almıştır. Koruma ve yaşatmaya verilen önem ve bu alandaki başarı ise toplumlararası çağdaşlaşmanın bir göstergesi haline gelmiştir. Sürdürülebilir koruma ve yaşatmanın gerçekleşebilmesi, kültürel mirasın değerinin takdir edilmesine ilişkin farkındalığı oluşturmaya ve toplum bireylerinin bu konudaki bilinçlenmesi ve katılımına bağlıdır.

Ancak tüm toplum üyelerinin katılımıyla korumada sürdürülebilirliğin sağlanması mümkündür. Koruma ve farkındalık; kültürel mirasın hak ettiği değeri görmesi ve katılımın sağlanmasında önemli bir rol oynamaktadır, buna ek olarak, toplumun kültürel mirasını, mirasın önemini, bu konudaki korumasını ve eğitimini temel alır.

Uluslararası öğrencilerin hareketliliği, sadece yüksek öğretime katkı sağlamak olarak değerlendirilmemektedir. Ülkeler arasındaki öğrenci hareketliliğinin temel stratejik amaçlarından biri, öğrencilerin kendi kültürlerini tanıtmalarını ve gittikleri farklı ülkelerin kültürü hakkındaki bilgilerini geliştirmelerini sağlamaktır.

Uluslararası öğrenciler, bilime ve kültüre birer elçi olarak hizmet verdiklerinden küresel gelişmede önemli bir role sahiptirler. Bu yüzden diğer ülkelere gitmeden önce, öğrencilerin kendi ülkelerinin kültür mirası ve gelenekleri hakkında iyi bir farkındalığa sahip olmaları büyük önem arz etmektedir.

Uluslararası öğrenci hareketliliğinin Türkiye'deki payı her yıl artmaktadır. Üniversitelerde eğitim seviyesini yükseltmek ve kültürü teşvik etmek için uluslararası öğrencilerin hareketliliğinin sürdürülmesini sağlamak önemlidir. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı'nın kurulması ve uluslararası burslu öğrenciler için sürecin koordinasyonu, Türkiye'de öğrenci hareketliliğini arttıran en önemli değişikliklerdendir.

Türkiye'nin uluslararası öğrencileri kabul etmesi sadece tarihsel ve bilimsel bir sorumluluk değil aynı zamanda ekonomik, siyasi, sosyal, kültürel ve stratejik bir gereklilik olarak ortaya çıkmaktadır. Öğrenci dolaşımı, ülkeler ve kültürler arasında karşılıklı anlayışı, işbirliğini ve dayanışmayı arttırdığından önemli bir dış politika ve kamu diplomasisi aracı olarak görülmektedir.

Araştırma verilerinden elde edilen bilgilere göre; uluslararası burslu öğrencilerin, Türkiye'de eğitim görmeyi tercih etmelerinde; Türkiye'nin Müslüman bir ülke olması, eğitim dili açısından hem Türkçe hem de İngilizce eğitim olanakları sunması ve Türkiye'nin son yıllarda ekonomik büyüme ve etkili dış politikalar ile önemli bir güç haline gelmesi etkili olmuştur.

Araştırma verilerine göre, TÖMER öğrencilerinin, kendi ülkelerinin tarihi ve kültürel miraslarına farkındalığı ve bilgileri vardır. Ayrıca öğrencilerin büyük kısmının ülkelerindeki tarihi yerleri ziyaret ettiği ve ülkelerinin kültürel miraslarına temas ettikleri görülmüştür. TÖMER öğrencileri, diğer ülkelere gittikleri zaman önce oraların kültürel mirası, tarihi yerleri hakkında bilgi edinmekte ve bu bilgileri de arkadaş, aile ve internet aracılığı ile elde etmektedirler.

Bu çalışma, TÖMER öğrencilerinin ilgisinin eğitim düzeyi ile sınırlı olmadığını, aynı zamanda gittikleri ülkelerin kültür ve geleneklerinin de ilgilerini etkilediğini göstermektedir. TÖMER öğrencileri arasında farkındalığın yükselmesi, diğer ülkeleri ziyaret ettiklerinde kendi ülkelerinin kültürünü de temsil etmelerini sağlamakta, ayrıca diğer ülkelerin kültürel mirası ve medeniyetlerinin tarihi hakkında bilgi edinme ve öğrenme fırsatlarını arttırmaktadır. TÖMER öğrencilerinin tarihi ve kültürel mirasa olan ilgileri, bu mirasın farkındalığını arttırmakta ve onları dünyadaki "kültürel miras elçileri" haline getirmektedir. Ülkeler arası öğrenci hareketliliği sayesinde de; bilgi, görgü ve vizyonları artırmış olan bu elçiler, ülkeler arası kültür aktarımını sağlamış olmaktadır.

KAYNAKÇA

- AKSOY, A., (2012), Kültürel Miras Yönetimi, Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi, 978-975-06-1242-8.
- ALİYEV, R. ve ÖĞÜLMÜŞ, S., (2016), Yabancı Uruklu Öğrencilerin Kültürlenme Düzeylerinin İncelenmesi, Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 4 (1), 89-124.
- AYDIN, R., (2014), Küreselleşme ve Yükseköğretim.
- CAN, M., (2009), Kültürel Miras ve Müzecilik, Çalışma Raporu, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1-3.
- CHAPMAN, D. W. & MIRIC, S. L., (2009), Education Quality in The Middle East. International Review of Education 55, 311–344.
- Education Indicators in Focus, (2013), OECD, Education Data, Education Evidence, Education Policy, Education Analysis, Education Statistics.
- GÜNDÜZ, O., (2012), Uluslararası Burslu Öğrencilerin Türkiye’de Eğitim Görme Beklentileri Ve Kariyer Hedefleri, Uzmanlık Tezi, T.C. Başbakanlık, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, ANKARA.
- HALAÇ H. H., BADEMCİ F. ve ÇELİKSOY M. A., (2017), TBF Uluslararası U16 Yıldız Erkekler Turnuvası İçin Konya’ya Gelen Takım Kafilelerinin, Kültürel Mirasa Temasının Değerlendirilmesi, The Journal of Academic Social Science Studies, 60, 267-279.
- Higher Education in Developing Countries Peril And Promise, (2000), Washington, D.C. U.S.A., 0-8213-4630-X
- KARACA Yılmaz, Ş., AKKUŞ, G., ŞAHBUDAK, E., ve IŞKIN, M. (2017), Kültürel Miras Farkındalığı: Cumhuriyet Üniversitesi Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama Çalışması, Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi, 9 (16), 86-100.
- KAYA, M. F., (2014), Uluslararası Öğrenci Hareketliliğinde Lider 6 Dünya Ülkesinin Yükseköğretim Tanıtım Uygulamaları Ve Türkiye Bursları Tanıtım Stratejisi İçin Bir Model Önerisi, Uzmanlık Tezi, T.C. Başbakanlık, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, ANKARA.
- KONAI HELU, T., (2001), Towards Culturally Inclusive Teacher Education With Specific Reference To Oceania, International Education Journal, 2 (5).
- METİN BASAT, E., (2013), Somut ve Somut Olmayan Kültürel Mirası Birlikte Koruyabilmek, Milli Folklor, 25 (100), 61-71.
- ÖZER, M., (2012). Türkiye’de Uluslararası Öğrenciler, Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 2 (1), 10-13.
- RAHEL, L. K., (2014), Promoting Public Awareness On The Existing Culture Heritage Tourism Sites: A Case Of Dar Es Salaam City.
- STEPHEN, P. H., (1997), The Quality of Education in The Middle East and North Africa (Mena), Journal Educational Development, 17 (4), 449-466.
- SÜRÜCÜ, O. ve BAŞAR, M. E., (2016), Kültürel Mirası Korumada Bir Farkındalık Aracı Olarak Sanal Gerçeklik, 4 (1), 13-26.

ÜNAL, Z. G., (2014), Kültürel Mirasın Korunması, İstanbul Valiliği, İstanbul Proje Koordinasyon Birimi (İPKB), İstanbul.

UNESCO, (1972), Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşme

ICCROM, (1990), International Charter for Archaeological Heritage Management

İnternet Kaynakları

URL-1 Bazarbayeva, L., (2018), Türkiye'nin Uluslararası Öğrenci Politikası [online], Uluslararası Öğrenci Dernekleri Federasyonu, <https://www.undef.org.tr/tr/akademik-calismalar/> [Erişim Tarihi: 31 Ocak 2019]

URL-2 Türkiye Bursları [online], Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB), <https://www.ytb.gov.tr/uluslararasi-ogrenciler/turkiye-burslari> [Erişim Tarihi: 31 Ocak 2019].

URL-3 Türkiye Bursları Yönetmeliği, T.C. Cumhurbaşkanlığı Hukuk ve Mevzuat Genel Müdürlüğü, <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.19799&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=T%C3%BCrkiye%20Burslar%C4%B1%20Y%C3%B6netmeli%C4%9Fi> [Erişim Tarihi: 4 Ocak 2019]

URL-4 Türkçe Öğretimi Çalışmaları, Başbakanlık Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, https://www.ytb.gov.tr/uploads/resimler/kitaplar_pdf/ici.pdf [Erişim Tarihi: 31 Ocak 2019].

URL-5 Hakkımızda [online], Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi, <http://tomer.ankara.edu.tr/hakkimizda/> [Erişim Tarihi: 31 Ocak 2019].

URL-6 Anadolu Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama Ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği, T.C. Cumhurbaşkanlığı Resmi Gazete, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/07/20160714-3.htm> [Erişim Tarihi: 31 Ocak 2019].

URL-7 Türkiye'de Uluslararası Öğrenciler [online], Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı, <https://www.setav.org/turkiyede-uluslararasi-ogrenciler> [Erişim Tarihi: 6 Ocak 2019].

URL-8 Higher Education in the Middle East and North Africa [online], Higher Education Web Publishing Ltd, <https://www.universityworldnews.com> [Erişim Tarihi: 7 Ocak 2019].

URL-9 Ayvalık'ta Kültürel Miras İçin Farkındalık Oluşturmak [online], <http://karadiken.org/ayvalikta-kulturel-miras-icin-farkindalik-olusturmak/> [Erişim Tarihi: 28 Ocak 2019].

URL-10 Afrika Dünya Mirası Günü [online], <http://dunyamirasi.com.tr/afrika-dunya-mirasi-gunu/> [Erişim Tarihi: 7 Ocak 2019].

URL-11 The Centre for Cultural Heritage Preservation (CCHP), <http://www.cchp.ps/new/en/> [Erişim Tarihi: 10 Temmuz 2018].